

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.11.2021
COM(2021) 736 final

2021/0386 (NLE)

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

**kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice
povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice
2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty**

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Podle čl. 395 odst. 1 směrnice 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (dále jen „směrnice o DPH“¹) může Rada na návrh Komise jednomyslně povolit kterémukoli členskému státu, aby zavedl zvláštní opatření odchylovající se od ustanovení uvedené směrnice, jejichž cílem je zjednodušit postup výběru DPH nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem.

Dopisem, který Komise zaevidovala dne 4. dubna 2021, Lotyšská republika (dále jen „Lotyšsko“) požádala o povolení nadále uplatňovat opatření odchylovající se od článku 193 směrnice o DPH, které určuje osobu povinnou odvést DPH. Týmž dopisem zaslalo Lotyšsko zprávu o uplatňování uvedeného opatření.

V souladu s čl. 395 odst. 2 směrnice o DPH informovala Komise o žádosti Lotyšska dopisy ze dne 9. srpna 2021 ostatní členské státy a dopisem ze dne 10. srpna 2021 Španělsko. Dopisem ze dne 10. srpna 2021 uvědomila Komise Lotyšsko, že má k dispozici všechny údaje potřebné k posouzení žádosti.

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Obecně platí pravidlo podle článku 193 směrnice o DPH, který stanoví, že osoba povinná k dani, jež dodává zboží nebo poskytuje službu, je zpravidla povinna uhradit DPH.

Podle článku 395 směrnice o DPH mohou členské státy uplatňovat opatření odchylovající se od ustanovení směrnice o DPH, jejichž cílem je zjednodušit postup výběru DPH nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem, pokud tato opatření byla povolena Radou.

Lotyšsko požádalo o povolení nadále uplatňovat mechanismus přenesení daňové povinnosti na transakce se dřevem, což znamená určit jako osobu povinnou odvést DPH tu osobu, které je dodáno zboží nebo jsou poskytnuty služby.

Odchylovající se opatření bylo Lotyšsku původně povoleno rozhodnutím Rady 2006/42/ES² do 31. prosince 2009 a prováděcím rozhodnutím Rady 2009/1008/EU³ do 31. prosince 2012. Povolení uplatňovat odchylku bylo následně prodlouženo prováděcím rozhodnutím Rady 2013/55/EU⁴ do 31. prosince 2015, prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2015/2396⁵ do 31. prosince 2018 a prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2018/2006⁶ do 31. prosince 2021.

Podle Lotyšska je trh se dřevem, který je jedním z nejdůležitějších odvětví lotyšského hospodářství, obzvláště silně vystaven rizikům podvodů v oblasti DPH, neboť je ovládán

¹ Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1.

² Úř. věst. L 25, 28.1.2006, s. 31.

³ Úř. věst. L 347, 24.12.2009, s. 30.

⁴ Úř. věst. L 22, 25.1.2013, s. 16.

⁵ Úř. věst. L 332, 18.12.2015, s. 142.

⁶ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2018/2006 ze dne 11. prosince 2018, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylovajícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 322, 18.12.2018, s. 20).

velkým počtem malých místních hospodářských subjektů a jednotlivých dodavatelů a protože je velice obtížné vysledovat pohyb materiálu a související transakce. Podniky působící v tomto odvětví nemusí vždy plnit povinnosti týkající se vedení záznamů, což může vést k nedeklarovaným transakcím se soukromými osobami za účelem dodávky dřeva. Existuje tedy značné riziko, že by se některé hospodářské subjekty mohly vyhnout placení DPH. Povaha trhu a zapojených podniků zapříčinila daňové podvody, které správce daně Lotyšska může jen těžko kontrolovat. Aby se tomuto zneužívání zabránilo, zavedl uvedený správce daně na transakce se dřevem mechanismus přenesení daňové povinnosti, který se ukázal jako velmi účinný a vedl v tomto odvětví k významnému snížení podvodů.

Podle Lotyšska toto zvláštní opatření navíc nemá negativní vliv na celkovou výši příjmů z DPH vybraných v konečné fázi spotřeby, a tudíž ani nepříznivý dopad na vlastní zdroje Unie pocházející z DPH.

Odchytky jsou zpravidla povolovány na omezenou dobu, aby bylo možné posoudit, zda je zvláštní opatření vhodné a účinné, a aby se členským státům poskytl čas na zavedení jiných konvenčních opatření na vnitrostátní úrovni ke sledování pohybu materiálu, placení DPH a dodržování povinností ze strany osob povinných k dani, která by měla daný problém před uplynutím platnosti odchytky se opatření vyřešit, a prodloužení odchytky by se tak stalo bezpředmětné. Odchytky umožňující používání mechanismu přenesení daňové povinnosti je povolována pouze výjimečně pro určité oblasti náchylné k podvodům a představuje krajní prostředek.

Vzhledem k nezměněné právní a skutkové situaci se proto navrhuje platnost odchytky se opatření prodloužit, což Lotyšsku umožní toto odchytky se opatření nadále uplatňovat do 31. prosince 2024. Do skončení platnosti této odchytky by Lotyšsko mělo provést jiná konvenční opatření na vnitrostátní úrovni ke sledování pohybu materiálu, placení DPH a dodržování povinností ze strany osob povinných k dani, která by podpořila boj proti podvodům v oblasti DPH v odvětví dřeva a těmto podvodům předcházela.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Obdobné odchytky ve vztahu k článku 193 směrnice o DPH byly povoleny dalším členským státům – Portugalsku⁷, Rumunsku⁸ a Litvě⁹.

Navrhované opatření je tedy v souladu se stávajícími ustanoveními směrnice o DPH.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

⁷ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2019/1592 ze dne 24. září 2019, kterým se Portugalsku povoluje zavést zvláštní opatření odchytky se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 248, 27.9.2019, s. 67).

⁸ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2019/1593 ze dne 24. září 2019, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2013/676/EU, kterým se Rumunsku povoluje dále uplatňovat zvláštní opatření odchytky se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 248, 27.9.2019, s. 69).

⁹ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2018/1920 ze dne 4. prosince 2018, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2010/99/EU, kterým se Litevské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchytky se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 311, 7.12.2018, s. 34).

- **Právní základ**

Článek 395 směrnice o DPH.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Vzhledem k ustanovení směrnice o DPH, z něhož návrh vychází, se zásada subsidiarity nepoužije.

- **Proporcionalita**

Rozhodnutí se týká povolení udělovaného členskému státu na základě jeho vlastní žádosti a nezakládá žádnou povinnost.

Vzhledem k omezenému rozsahu odchylky je zvláštní opatření úměrné sledovanému cíli.

- **Volba nástroje**

Navrhovaný nástroj: prováděcí rozhodnutí Rady.

Podle článku 395 směrnice o DPH je odchylka od společných ustanovení pro DPH možná pouze v případě, že ji jednomyslně povolí Rada na návrh Komise. Prováděcí rozhodnutí Rady je nejvhodnějším nástrojem, neboť může být určeno jednotlivému členskému státu.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Tento návrh vychází z žádosti podané Lotyšskem a týká se pouze tohoto členského státu.

- **Posouzení dopadů**

Návrh prováděcího rozhodnutí Rady povoluje Lotyšsku nadále uplatňovat mechanismus přenesení daňové povinnosti na transakce se dřevem. Stav, na němž byla původní odchylka založena, přetrvává. Lotyšsko tvrdí, že i přes snížení počtu případů podvodů týkajících se DPH a vyhýbání se daňové povinnosti na trhu se dřevem od zavedení mechanismu přenesení daňové povinnosti není riziko odstraněno.

Opatření bylo již dříve povoleno Aktem o přistoupení z roku 2003¹⁰, a to v příloze VIII kapitole 7 bodě 1 písm. b) uvedeného aktu, a rozhodnutím 2006/42/ES¹¹ podle tehdy platné šesté směrnice 77/388/EHS. V průběhu času se však podvody v odvětví dřeva zaměřily na transakce, které nepodléhaly režimu přenesení daňové povinnosti k DPH, například na transakce týkající se vedlejších produktů ze dřeva. V souladu s tím byla oblast působnosti přenesení daňové povinnosti k DPH dále rozšířena, aby se snížil počet příležitostí k podvodům. Kromě toho musí příjemce dřeva od 1. ledna 2020 platit za přijaté zboží a příjemce služeb za poskytnuté služby prostřednictvím bezhotovostních plateb. Tyto změny byly provedeny s cílem standardizovat platební požadavky ve všech případech, kdy se uplatňuje přenesení daňové povinnosti, aby se zvýšila účinnost opatření zaměřeného na boj proti podvodům v oblasti DPH.

¹⁰ Úř. věst. L 236, 23.9.2003, s. 33.

¹¹ Úř. věst. L 25, 28.1.2006, s. 31.

Lotyšsko uvádí, že prodloužení platnosti odchylujícího se opatření je nezbytné pro boj proti podvodům, k nimž dochází v odvětví dřeva. Na lotyšském trhu se dřevem dominují malí a střední obchodníci a osoby povinné k dani, kteří nakupují nebo prodávají dřevo a poskytují nebo přijímají související služby. Přenesení daňové povinnosti k DPH se u domácích transakcí se dřevem a některých služeb uplatňuje pouze v případě, že dodavatel i příjemce zboží jsou registrováni pro účely DPH v Lotyšsku. Podle žádosti je odvětví dřeva obzvláště náchylné k podvodům v oblasti DPH, protože je velice obtížné vysledovat pohyb materiálu a související transakce. Původně byl režim přenesení daňové povinnosti uplatňován pouze na dodávky dřeva. Riziko podvodů se postupně v důsledku vývoje trhu se dřevem zvyšovalo, a proto byl od 1. dubna 2001 režim přenesení daňové povinnosti rozšířen na některé služby poskytované v rámci transakcí se dřevem. V průběhu času se však podvody v odvětví dřeva začaly zaměřovat na transakce, které nepodléhaly režimu přenesení daňové povinnosti k DPH, například na transakce týkající se vedlejších produktů ze dřeva. V souladu s tím byla oblast působnosti přenesení daňové povinnosti k DPH rozšířena na další dodávky, čímž se snížil počet příležitostí k podvodům.

Podle odhadů uvedených v žádosti na základě údajů poskytnutých Ústředním statistickým úřadem za rok 2020 představuje mezispotřeba v tomto odvětví 69 % vyrobených produktů a souvisejících služeb poskytovaných v odvětví lesnictví a těžby dřeva (NACE Rev. 2, kód 02). Vývoz představuje 18,9 %, zatímco pouze 10,5 % objemu výroby připadá na spotřebu domácností. V oblasti produkce dřeva, dřevěných a korkových výrobků, s výjimkou nábytku (NACE Rev. 2, kód 16), je 59,9 % určeno na vývoz. 37,4 % produktů se v tomto sektoru používá v mezispotřebě a pouze 1,4 % produktů připadá na konečnou spotřebu domácností. Podle informací, které poskytli odborníci v odvětví, představuje hodnota transakcí se dřevem, na něž se vztahuje režim přenesení daňové povinnosti, přibližně 2,0 miliardy EUR.

K 1. lednu 2021 bylo v odvětví dřeva registrováno 5 389 osob povinných k dani (právnických osob), z nichž 3 418 osob podléhalo DPH.

Prodloužení platnosti tohoto opatření nebude mít negativní vliv na celkovou výši příjmů z DPH vybraných v konečné fázi spotřeby, a tudíž ani nepříznivý dopad na vlastní zdroje Unie pocházející z DPH.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet EU.

5. OSTATNÍ PRVKY

Tento návrh je časově omezen.

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

**kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice
povoluje prodloužit účinnost opatření odchylovajícího se od článku 193 směrnice
2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na směrnici Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty¹, a zejména na čl. 395 odst. 1 této směrnice,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Rozhodnutím Rady 2006/42/ES² bylo Lotyšsku povoleno do 31. prosince 2009 uplatňovat zvláštní opatření odchylovající se od čl. 21 odst. 1 písm. a) směrnice 77/388/EHS³, které spočívá v určení příjemce jako osoby povinné odvést daň z přidané hodnoty (DPH) u dodávek dřeva nebo poskytnutí souvisejících služeb. Prováděcím rozhodnutím Rady 2009/1008/EU⁴ bylo Lotyšsku odchýlně od článku 193 směrnice 2006/112/ES do 31. prosince 2012 povoleno nadále určovat příjemce dřeva nebo souvisejících služeb jako osobu povinnou odvést DPH v případě transakcí se dřevem („zvláštní opatření“). Po několika na sebe navazujících prodlouženích pozbyde toto povolení platnosti dne 31. prosince 2021⁵.
- (2) Dopisem, který Komise zaevidovala dne 4. dubna 2021, požádalo Lotyšsko o povolení uplatňovat zvláštní opatření i nadále. Spolu s tímto dopisem podalo Lotyšsko zprávu o uplatňování uvedeného zvláštního opatření.
- (3) V souladu s čl. 395 odst. 2 druhým pododstavcem směrnice 2006/112/ES informovala Komise o žádosti Lotyšska dopisy ze dne 9. srpna 2021 ostatní členské státy

¹ Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1.

² Rozhodnutí Rady 2006/42/ES ze dne 24. ledna 2006, kterým se Lotyšsku povoluje prodloužit použitelnost opatření odchylovajícího se od článku 21 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu (Úř. věst. L 25, 28.1.2006, s. 31).

³ Šestá směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně (Úř. věst. L 145, 13.6.1977, s. 1).

⁴ Prováděcí rozhodnutí Rady 2009/1008/EU ze dne 7. prosince 2009, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylovajícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 24.12.2009, s. 30).

⁵ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2018/2006 ze dne 11. prosince 2018, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylovajícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 322, 18.12.2018, s. 20).

a dopisem ze dne 10. srpna 2021 Španělsko. Dopisem ze dne 10. srpna 2021 uvědomila Komise Lotyšsko, že má k dispozici všechny údaje potřebné k posouzení žádosti.

- (4) Podle Lotyšska je trh se dřevem, který je jedním z nejdůležitějších odvětví lotyšského hospodářství, obzvláště silně vystaven rizikům podvodů v oblasti DPH, neboť je ovládán velkým počtem malých místních hospodářských subjektů a jednotlivých dodavatelů. Povaha trhu a zapojených podniků zapříčinila daňové podvody, které správce daně Lotyšska může jen těžko kontrolovat. Aby se tomuto zneužívání zabránilo, zavedl správce daně Lotyšska na platby DPH u transakcí se dřevem mechanismus přenesení daňové povinnosti, který se podle zprávy předložené Lotyšskem ukázal jako velmi účinný a vedl k významnému snížení podvodů na uvedeném trhu.
- (5) Odchytky jsou zpravidla povolovány na omezenou dobu, aby bylo možné posoudit, zda je zvláštní opatření vhodné a účinné. Odchytky poskytují členským státům čas na zavedení jiných konvenčních opatření na vnitrostátní úrovni ke sledování pohybu materiálu, placení DPH a dodržování povinností ze strany osob povinných k dani, která by měla daný problém před uplynutím platnosti odchytkujícího se opatření vyřešit, a prodloužení odchytky by se tak stalo bezpředmětné. Odchytky umožňující používání postupu přenesení daňové povinnosti je povolována pouze výjimečně pro určité oblasti náchylné k podvodům a představuje krajní prostředek. Před skončením prodloužení platnosti zvláštního opatření podle tohoto prováděcího rozhodnutí by proto Lotyšsko mělo provést jiná konvenční opatření pro boj proti podvodům v oblasti DPH na trhu se dřevem a pro předcházení těmto podvodům, aby další prodloužení platnosti zvláštního opatření již nebylo zapotřebí.
- (6) Lotyšsku by proto mělo být povoleno uplatňovat zvláštní opatření do 31. prosince 2024.
- (7) Zvláštní opatření nebude mít nepříznivý dopad na vlastní zdroje Unie pocházející z DPH.
- (8) Prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Článek 2 prováděcího rozhodnutí 2009/1008/EU se nahrazuje tímto:

„Článek 2

Toto rozhodnutí se použije do 31. prosince 2024.“

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Lotyšské republice.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*